

«ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ» ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ РЕПУТАЦІЇ СУЧАСНОГО ПОЛІТИКА

Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова

Анотація

У статті розглядаються основні наукові трактування поняття «людський капітал», проводиться їх порівняльний аналіз, розкриваються основні характеристики, структурні і функціональні елементи людського капіталу політичної еліти, моделі його відтворення.

Ключові слова: людський капітал, політичний лідер, політична еліта.

Abstract

The paper discusses basic scientific treatments of the «human capital» concept, their comparative analysis is made, basic characteristics, structural and functional elements of human capital of the political elite, models of its reproduction are disclosed

Keywords: human capital, political leader, political elit.

«Капіталістична» термінологія стала сьогодні досить популярною не тільки в економічних, а й в соціологічних і політичних дослідженнях. Поступово відходячи від економічних стереотипів, пов'язаних з розумінням терміна «капітал» в контексті економічної теорії К. Маркса, дослідники, що представляють різні наукові дисципліни і напрямки стали активно диверсифікувати цей термін. З'явилися категорії «соціальний капітал», «політичний капітал», «репутаційний капітал», «символічний капітал», «культурний капітал» і т.д.

Не вдаючись в детальну характеристику різних видів капіталу, які детально проаналізовані в роботі В. Радаєва [1], в цій статті ми розглянемо коротко поняття «людського капіталу», яке також знаходиться в когорті вищеперелічених.

Це поняття прийшло в політичну науку з неокласичної економічної теорії [2]. Людський капітал являє собою сукупність накопичених професійних знань, умінь і навичок, одержуваних у процесі освіти і підвищення кваліфікації, які згодом можуть приносити дохід (у вигляді заробітної плати, відсотка, прибутку або соціального статусу). Неважко в цьому відношенні помітити зв'язок між якістю людського капіталу, уособлений в окремій особистості і її репутацією. Тобто, іншими словами, якщо переносити ці поняття в сферу політичного, то в ідеалі репутація політичного лідера, представника політичної еліти, створюється наявністю певних конструктивних параметрів, які ми відносимо до сутності людського капіталу.

Основними критеріями, якими повинен володіти політичний лідер, є його особисті якості і вміння, які, в свою чергу формують його репутацію як професіонала. При цьому значно розширюється число каналів просування в верхні ешелони влади. Послідовно ця модель опрацьована в теорії меритократії. Один з представників цієї школи Д. Белл підкреслював: «Люди, які отримали високий бал ... повинні зайняти місце на вершині суспільства з тим, щоб вони могли знайти найбільш ефективне застосування своїм талантам» [3, с. 550]. Всі структурні елементи людського капіталу політичного лідера можна розглядати в якості факторів його відтворення. Найбільш значний вплив на ці процеси справляють: здоров'я (образ життя людини, спрямований на підтримку її життєдіяльності); культура (задає стереотипні моделі поведінки, що формує ціннісну структуру особистості); освіту (максимально досяжний індивідом соціальний і політичний статус, що створює об'єктивно-суб'єктивні підстави для кар'єрного зростання лідера в рамках політичної системи).

На закінчення можна уявити схему відтворення людського капіталу представників політичної еліти. Основу схеми складає комплекс взаємопов'язаних етапів, що дозволяють фіксувати, як і за яких обставин індивідуальні людські здібності, навички, мотивації можуть приносити політичні дивіденди, значимі в системі формування значущості політичного лідера [4, с. 36]. Власне, показником «прибутку» людського капіталу і є довіра, підтримка, ефективність і безпосередньо політична репутація.

У свою чергу модель відтворення дозволяє істотно розширити межі дослідження людського капіталу політичної еліти, надаючи можливість аналізувати не тільки поточне якісний стан елітних груп, а й тенденції його зміни в перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Радаев В. Понятие капитала, формы капиталов и их конвертация [Электронный ресурс] / В. Радаев. — Режим доступа : <http://group27.narod.ru/ucbeba/files/ecsoc-capital-radaevv.pdf>. — Название с экрана.
2. Беккер Г. Человеческий капитал [Текст] : главы из книги / Г. Беккер // США: экономика, политика, идеология — 1993. — № 11. — С. 107-119; № 12. — С. 86-104.
3. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования [Текст] / Д. Белл ; Перевод с английского. — Изд. 2-ое, испр. и доп. — М. : Academia, 2004. — 788 с.
4. Політологія для вчителя : навч. посібн. для студ. педагогічних ВНЗ / за заг. ред. : К. О. Вашенка, В. О. Корнієнка. — К. : Вид-во імені М. П. Драгоманова, 2011. — 406 с.

Буряченко Олексій Валентинович — пошукач кафедри політичних наук, Національний педагогічний університет, Київ, e-mail: alexvin446644@mail.ru

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** – кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, академік Української Академії політичних наук, м. Вінниця.

Alex Buryachenko - search engine Department of Political Science, National Pedagogical University, Kyiv, e-mail: alexvin446644@mail.ru

Supervisor: Valeri Kornienko – Ph.D., Doctor of Political Sciences, professor, head of social and political sciences, academician of the Ukrainian Academy of Political Science, the city of Vinnitsa.